Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Новоселицького районного суду Чернівецької області

18.03.2026

м. Чернівці, 2026 рік

І. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18.03.2026 групою НПМ здійснено відвідування Новоселицького районного суду Чернівецької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні представники групи НПМ:

Ісопенко Ірина Юльянівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області;

Сидоренко Олександр Олегович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шевчук Олександр Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лупу Аріна Віталіївна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Новоселицький районний суд розташований за адресою: вулиця 1-го Травня, 4А, місто Новоселиця, Чернівецький район, Чернівецька область, 60300.

Керівництво суду:

Ляху Генадій Олександрович, голова суду;

Довганюк Максим Сергійович, керівник апарату суду.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду.

Суд розташований в окремій двоповерховій будівлі (фото 1). У будівлі суду облаштовано один основний (центральний) вхід/вихід. На центральному вході розміщено інформаційну вивіску з найменуванням судового органу.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Новоселицький районний суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним кодексом.

Загальна штатна чисельність працівників суду становить 25 співробітників. Згідно зі штатним розписом, кількість штатних посад суддів – 5.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Чернівецькій області.

У приміщенні суду установлено інформаційні стенди для відвідувачів, на яких розміщено актуальну інформацію, зокрема номери телефонів гарячих ліній

для надання безоплатної правової допомоги, а також контактні дані для звернень до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2).

Охорону громадського порядку та безпеку в суді забезпечують співробітники Служби судової охорони Чернівецької області. У вестибюлі суду обладнано їх пост, який, окрім іншого, здійснює пропускний режим, реєстрацію відвідувачів тощо (фото 3).

На вказаному пункті пропуску наявна аптечка для надання першої домедичної допомоги, яка укомплектована необхідними медичними засобами та препаратами, що мають актуальні терміни придатності (фото 4).

Під час відвідування встановлено, що працівники суду пройшли тренінги з надання домедичної допомоги та отримали відповідні сертифікати.

У суді функціонує одна зала для проведення судових засідань, що призначена для розгляду кримінальних справ та обладнана загородженням із спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених). Зала облаштована технічним обладнанням, необхідним для проведення судових засідань, у тому числі в режимі відеоконференцій, а також системами відеоспостереження (фото 5-7).

Конвоювання підсудних (засуджених) здійснює рота конвойної служби Головного управління Національної поліції в Чернівецькій області.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 29.10.2024. За результатами попереднього відвідування НПМ встановлено: порушення прав осіб з інвалідністю; порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання; порушення права на професійну правничу допомогу; порушення права на життя.

Слід зазначити, що станом на 18 березня 2026 року недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, усунуті частково, зокрема, частково забезпечено доступ до будівлі суду маломобільним групам населення, зокрема закуплено та заплановано встановлення підйомника (фото 8-9).

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди.», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН Суди), де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Натомість в суді взагалі відсутні камери для утримання обвинувачених (підсудних), засуджених. Останні очікують на судове засідання у стаціонарному загородженому боксі, що призводить до утримання зазначених осіб протягом тривалого часу в неприпустимих умовах, відсутності доступу до питної води та санітарної кімнати.

За таких обставин у суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб. Незабезпечення належними умовами тримання обвинувачених (підсудних), засуджених призводить до порушення їх прав на гідні умови тримання під час перебування.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

2. У порушення ст. 18^1 Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

3. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), у приміщенні суду маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених не ізольований, оскільки утримувані особи частково конвоюються доступним для третіх осіб коридором, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку (фото 10).

4. У порушення пункту 14 Інструкції, для спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених не передбачено бокс або огороджену стоянку, та вільний під'їзд до неї.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливлює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 21 Конституції України, статтей 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

6. У порушення вимог пункту 6.1.8 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі – ДБН Інклюзивність), доступ до приміщень суду, розташованих на другому поверсі, є неможливим для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення через відсутність ліфта чи іншого підйомного механізму.

7. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на візку потрапити до санітарної кімнати (фото 11).

8. На шляхах руху в середині будівлі відсутнє нанесення контрастних та тактильних смуг, які б відчувалися за допомогою тростини або підошви взуття. Крім того, згідно з вимогами пунктів 8.4.2.3, 8.4.2.4 ДБН Інклюзивність на сходах всередині будівлі, немає застережних тактильних смуг по ширині проходу або контрастного кольорового маркування та позначення для вільного орієнтування, пересування, всередині об'єкта.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Чернівецькій області, Новоселицькому районному суду Чернівецької області в межах їх компетенцій:

1. Опрацювати питання щодо облаштування у суді камер для обвинувачених (підсудних), засуджених, площею не менш ніж 4 м^2, виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, приміщення конвою і санітарних вузлів.

2. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до зали судових засідань.

3. Вжити заходів щодо облаштування для спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених боксу, огородженої стоянки та вільного під'їзду до неї.

4. Вжити заходів щодо обладнання окремої кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими.

5. Вжити заходів щодо створення для маломобільних груп населення відповідних умов для вільного користування приміщеннями суду.

6. Вжити заходів щодо облаштування в суді укриття, що відповідатиме вимогам законодавства у сфері цивільного захисту населення.

До звіту додаються: фотофіксація на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Олександр СИДОРЕНКО**

Фотофіксація

Фото 1

Фото 2

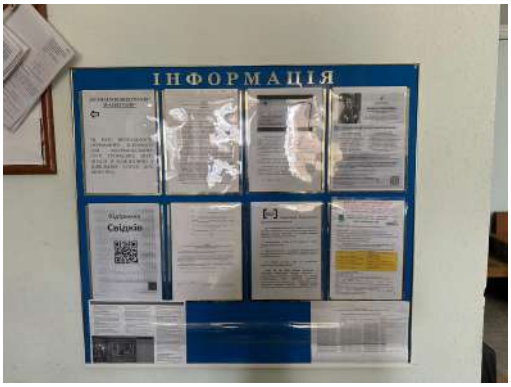

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

